

גליונות לעיון בפרשת השבוע

שנה ערכים בדי תורה לפרשן

היל עיי מיסד תורה חושכלה למבוגרים ולנער
הסתודות נשי מקדו באמריקת

1
31

ד"ד

מצורע (תש"ח)

א. ערניו ט"ו ע"ב: אמר ר' יוחנן שמוה ר' יוסי בן זמרא: כל המספר לשון הרע כאלו
כפר בעיקר שני (תהלים י"ב) "אשר אמרו ללשוננו נבביר שפתינו אתנו - מי אדון
לנו?" ואמר ר' יוסי: כל המספר לשון הרע, נגעים באים עליו... אמר ר'ש לקיש:
מאי דכתיב "זאת תהיה תורת המצורע"? זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע?
היכן מצינו בתנ"ך רמז לסמיכות זו בין צרעת ללשון הרע?

ב. פסוקים ד' - ו'.
בטעם הארבעה: שתי צפרים, עץ ארז, שני תולעת ואזוב.
רש"י ד' ד"ה סחורות; ד"ה ועץ ארז; ד"ה ושני תולעת.
ספר הגנוז: יש קצת רמז בעניני סחרו של מצורע, כי בדברים אלה הודיע לנו חכמים
על צד הפסס, שהענין הוא לקבוע בנמשו של מצורע, שאם היה - סרם בוא עליו
החולי ובה לב כארז, שהוא אילן גבוה, ישפיל עצמו כאזוב. ואמרו בטעם צפרים:
הוא עשה מעשה פטיס, כלומר שהרבה דברים בלשון הרע, לפיכך יקריב צפרים שהם
מצמצמים תמיד. ובשני התולעת איני יודע שאמרו חז"ל עליו דבר. ואפשר גם כן
לרמזו שישפיל עצמו; ויהיה הרמז מצד השם של תולעת. ובטעם המים, שיטהרו כל
טמא יחשוב. על הפסס, כדי שיראה האדם עצמו אחר הסבילה כאלו נברא באותה
שעה כמו שהיה העולם כולו מים טהה היות בו אדם, (כמו שכתוב: "... מרחפת על
יבני המים"); ויתן אל לבו, כי כמו שנתחדש בגופו, יחדש גם כן פעולותיו
לסוף יכשיר מעשיו וידקדק בדרכי ה'. והשומע (לטעם זה) ישמע, והחדל -
יחדל.

ג. ש"ה הנפש (תרגום מפרושו כגורמנית): האופי הבלתי סוציאלי המסומל על ידי
צפור הדרור "שאינה מקבלת מרות" מתבלט כאן כנגוד לאופי הסוציאלי של מי
שברצונו לשוב להכנס ולהצמד לתורה האנושית המושחתת על יסודות סוציאליים.
זהו הנגוד בין "כחמת השדה" לבין "אדם מן הישוב".
בניסח זו לחברה הסוציאליה מותנית בקיום הצור: "זשחט את הצפור" פרושו
של דבר, שעל האדם לשעבד בכל מאודו את רחמי יוחו הבלתי מרוסנת לקבלת עול
הרצון האנושי החקיף במוסדותיו...
עץ ארז ואזוב, הגדול והקטן ביותר. במערכת הצומח מסמל את כלל עולם הצומח,
כשם ששני תולעת - צמר צבוע בדם תולעת - ("היונק והרמס") הגדול והקטן
במערכת החי - מסמל את עולם החי. שלשתם קשורים קשר אדום לאחדות אחת
קסמלים את מושג החיים האורגניים של הצומח והחי בקדח, אשר נגזר על הנגזע
לשבת בו עד חנה, מטאת אפיו הבלתי סוציאלי. גלוח אליהם הצפור החי, צפור
הדרור; הבהמיות הבלתי מרוסנת, החיה ע"ם האינסטינקט (= ולא בבחירה תפשית)
מקומה בין עולם החי - הצומח של השכע האורגני.
... החזיות שבע מעטים באו להזהיר את המרוחק לנאות שדה לשבת ביד בין בעלי
חי וצמחים, שיחאמץ שבעתים בכל כחותיו עד שיטחך ויבא כחבר בקהל האנושי.
(לחכנת דבריו; ספרא קיד; ושלה את הצפור החי... צפור שחיה חוץ לעיר.
ואיזו היא? זו צפור דרור.)
שבת ק"ו: ... שאינה מקבלת מרות... לפה נקרא שמה "דרור"? שדרה בבית
כבשדה.)

- השדה לדבריתם לברי הרמב"ם לטעמי המפורט שתובאו בגליון תצוה שנה זו!
1. מה החבדל העקרוני בין הנ"ל בטעם מצות סחרת המצורע?
 2. מה ביניהם לבין דעת הרמב"ם הנ"ל.
 3. הבא ראיה מן התנ"ך לדברי הירש המסומנים בקו!

יש לשלח שאלות וקשורות לנחמה ליובוביץ, ירושלים, קרית משה.
הזמנות, והשלומים ליעקב אשכנזי, רחוב אוסישקין 48, ירושלים.